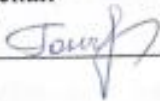

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015
Кафедра філософії, соціології та політології

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою факультету міжнародної
торгівлі та права
(протокол №10 від «27» травня 2024 р.)
Декан

 Юлія ГОНЧАРОВА

ФІЛОСОФІЯ /
PHILOSOPHY

РОБОЧА ПРОГРАМА /
COURSE OUTLINE

освітній ступінь	бакалавр	/ bachelor
галузь знань	02 Культура і мистецтво	/ Culture and Art
спеціальність	022 Дизайн	/ Design
освітня програма	Дизайн	/ Design

Київ 2024

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ заборонено

Автори: А.А. Кравченко, доктор філософських наук, доцент;
М.В. Ліпін, доктор філософських наук, доцент;
А.Ю. Морозов, доктор філософських наук, професор;
Л.О. Боровська, кандидат філософських наук, доцент;
С.О. Гудков, кандидат філософських наук, доцент;
Ю.І. Кулагін, кандидат філософських наук, доцент;
І.О. Кизименко, кандидат історичних наук, доцент;
О.В. Красільнікова, кандидат історичних наук.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії, соціології та політології «01» травня 2024 р., протокол № 32.

Рецензенти: Ф.В. Барановський, доктор політ. наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та політології;
О.О. Заварзін, к.т.н., доцент кафедри дизайну, інжинірингу та землеустрою
Т.Г. Шоріна, канд. філос. н., доцент, доцент кафедри філософії Національного авіаційного університету.

**ФІЛОСОФІЯ /
PHILOSOPHY**

**РОБОЧА ПРОГРАМА /
COURSE OUTLINE**

освітній ступінь	бакалавр	/ bachelor
галузь знань	02 Культура і мистецтво	/ Culture and art
спеціальність	022 Дизайн	/ Design
освітня програма	Дизайн	/ Design

**1. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ТЕМАМИ
(ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН)**

№ пор.	Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
		Всього годин / кредитів	з них			
			Лекції	Практичні заняття	Самостійн а робота студентів	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Філософія як світогляд і наука	16	2	2	12	КО, Т, П
2.	Онтологія. Філософське вчення про буття	12	2	2	8	ВД, ЕО
3.	Діалектика. Філософська теорія розвитку	12	2	2	8	ВД, Т, П
4.	Філософія людини	16	2	2	12	КО, ЕО
5.	Філософія свідомості	12	2	2	8	ВД, ЕО
6.	Гносеологія. Філософія пізнання	12	2	2	8	КО, Т
7.	Філософія науки і техніки	12	2	2	8	Е, КО
8.	Філософія суспільства	12	2	2	8	ВД, КО
9.	Філософія цивілізації	12	2	2	8	КО, П
10.	Філософія культури	12	2	2	8	ЕО, Е
11.	Філософія історії	10	2	2	6	КО, ЕО
12.	Філософія економіки	12	2	2	8	ВД, КО
13.	Філософія політики та права	10	2	2	6	Е, Т, П
14.	Філософія моралі	10	2	2	6	КО, Е, П
15.	Філософія майбутнього / в т. ч. модульний контроль	10	2	2	6	ККР, Т
Разом		180/6	30	30	120	
Підсумковий контроль – екзамен						

Форми контролю:	
КО – колективне обговорення ЕО – експрес-опитування ВД – виступ з доповіддю Т – тестування	Е – есе ІІ – індивідуальний проект П – підготовка презентації ККР – комплексна контрольна робота

2. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ, ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Результати навчання	Навчальна діяльність*	Робочий час студента, год
1	2	3
<p>Знати: сутність та зміст понять світогляд та філософія, розуміти духовно-творчу природу філософського знання його гуманістичну спрямованість.</p> <p>Вміти: використовувати філософсько-світоглядний характер мислення у професійній діяльності для прийняття соціально-відповідальних та громадсько-свідомих рішень.</p>	<p>Тема 1. Філософія як світогляд і наука Лекція № 1. Світогляд, його сутність та прояви. План лекції: 1. Сутність та історичні форми світогляду. 2. Предмет, структура та основні функції філософії.</p> <p>Лекція №2. Сутність та характерні ознаки основних етапів становлення та розвитку філософської думки. План лекції: 1. Домодерна філософська думка: античність і середньовіччя. 2. Філософія Модерну і «проект Просвітництва». 3. Філософсько-світоглядні пошуки ХІХ-ХХІ ст.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1 [с. 10-29], 2 [с. 8-22], 3 [с. 7-23], 4 [с. 15-28], 5 [с. 3-36].</i> <i>Додатковий: 13 [с. 10-24; 177-200], 38 [с. 9-23].</i> <i>Інтернет-ресурси: 48, 49.</i></p>	2

* Курсивом визначено інтерактивні завдання з навчальної дисципліни «Філософія»

Самостійна робота студентів.

1. Підготуватися до обговорення питань семінару, ознайомитися з рекомендованою літературою до 1 теми.
2. Уточнити визначення понять світогляд, магія, міфологія, релігія, філософія, логос та законспектувати їх в словник.
3. Підготувати презентацію на тему «Філософія серця Б. Паскаля».

Практичне заняття №1. Філософія як теоретичне вираження світоглядних проблем та наука.

Питання / завдання до заняття:

1. Предмет та проблемне поле філософії.
2. Відмінності філософського світогляду від релігійного та міфологічного.
3. Світоглядні та методологічні аспекти філософського знання. *Ознайомитися з уривком праці С.Б. Кримського «Запити філософських смислів»* (<https://westudents.com.ua/glavy/94196-flosofya-avantyura-duhu-chi-lturgya-smislu.html> .).
4. Підготуватись до диспуту: «Філософський образ мислення: риси та специфіка».

Практичне заняття №2. Історія філософії у визначних постатях.

Питання / завдання до заняття:

1. Видатні давньогрецькі мислителі: Піфагор, Платон, Сократ, Аристотель (*підготувати презентації*).
2. Провідні філософи Стародавнього Риму: Сенека, Епікур, Марк Аврелій (*підготувати презентації*).
3. Впливові філософи доби Просвітництва і романтизму: Вольтер, Руссо, Гете (*підготувати презентації*).
4. Українська філософська традиція у визначних постатях: Г. Сковорода, П. Юркевич, І. Франко (*підготувати презентації*).

12

2

	<p>5. Підібрати крилаті вислови відомих філософів та розташувати їх відповідно періодизації історії філософії.</p>	
<p>Знати: основні онтологічні категорії, проблеми буття та можливі шляхи їх вирішення в межах різних філософських підходів.</p> <p>Вміти: використовувати сучасні філософські методи для аналізу, оцінки глобальних кризових явищ, що загрожують існуванню людини і світу, та приймати відповідальні професійні рішення.</p>	<p>Тема 2. Онтологія. Філософське вчення про буття</p> <p>Лекція. Буття як філософська проблема.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історико-філософські концепції буття. 2. Основні форми, структурні елементи буття та онтологічні категорії. <p>Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основний:</i> 1 [с.185-201], 2 [с. 122-150], 3 [с. 24-48], 4 [с.49-82], 5 [с.35-70].].</p> <p><i>Додатковий:</i> 13 [с.289-327], 33 [с. 253-285], 38 [с. 288-326].</p> <p><i>Інтернет-ресурси:</i> 48, 49.</p> <p>Самостійна робота студентів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Навести визначення понять: метафізика, онтологія, парадигма, буття, небуття, інобуття, сутність, субстанція, час, простір, рух, розвиток, єдність, свідомість, свобода тощо та скласти словник за другою темою. 2. Підготувати презентацію у <i>Power Point</i> на одну із запропонованих тем: <ul style="list-style-type: none"> – Філософський зміст міфу про печеру за працею давньогрецького філософа Платона «Держава». – Проблема буття у філософській системі Мартина Гайдеггера. – Основні онтологічні ідеї в праці Ж.-П.Сартра «Екзистенціалізм – це гуманізм». – Проблема буття філософії в праці С.Б.Кримського «Філософія – авантюра духу чи літургія смислу?». – Рух, простір і час як атрибути матерії. – Свідомість як спосіб існування та відтворення буття людини. – Свобода – сутнісна характеристика людського буття. 3. Підготувати есе на тему: «Онтологічні ідеї В.І. Вернадського та П. Тейяра де Шардена». 	<p>2</p> <p>8</p>

	<p><i>Гегеля: “Все дійсне - розумне, а все розумне - дійсне””.</i></p> <p><i>- “Спільне та відмінне у діалектичному методі К. Маркса та Г. Гегеля”</i></p> <p><i>3. Підготуватися до роботи в малих групах для обговорення наступної теми: “Соціально-культурні передумови філософських поглядів на світ Парменіда і Геракліта”.</i></p> <p><i>4. Підготувати презентацію на тему «Життя і творчість Сократа».</i></p> <p><i>5. Підготуватися до дискусії на тему: “Діалектика розсудку і розуму”.</i></p> <p><i>6. Розробити кросворд з теми (до 20 слів).</i></p> <p>Практичне заняття. Характерні особливості діалектичного погляду на світ.</p> <p><i>Питання / завдання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Суперечність як рушійна сила розвитку. Форми суперечностей та способи їх розв’язання.</i> <i>2. Співвідношення діалектики і метафізики.</i> <i>3. Альтернативи діалектики: софістика, еkleктика, синергетика.</i> 	2
<p>Знати: основні історико-філософські концепції людини; визначальні чинники становлення людини як особистості.</p> <p>Вміти: аналізувати базову філософсько-антропологічну проблематику.</p>	<p>Тема 4. Філософія людини Лекція 1. Історико-філософські виміри проблеми людини.</p> <p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Уявлення про походження, природу, сутність та існування людини в класичних історико-філософських концепціях.</i> <i>2. Проблема людини в некласичній філософії.</i> <i>3. Людина в постнекласичній філософії.</i> <p>Лекція 2. Філософські проблеми людського буття.</p> <p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Біологічні, психологічні та соціокультурні детермінанти існування та розвитку людини.</i> <i>2. Людина в системі цінностей.</i> <i>3. Свобода волі як філософська проблема.</i> 	2

Список рекомендованих джерел:

*Основний: 1 [с.326-353], 2 [с.173-186], 3 [с.146-168], 4. [с.111-148], 5 [с. 198-237].
Додатковий: 13 [с.222-288], 27 [с. 15-400], 41[с. 27-52, с. 165-183].
Інтернет-ресурси: 48, 49.*

Самостійна робота студентів.

1. Навести визначення понять: філософська антропологія, людина, індивід, індивідуальність, особистість, відчуження, свобода, сваволя, смисл життя та законспектувати їх у власний словник.

2. Підготувати презентацію у *Power Point* на одну із запропонованих тем:

- *Сократ і антропологічний поворот у філософії.*

- *Гуманізм філософії Відродження.*

- *Обґрунтування діяльної природи людини в німецькій класичній філософії.*

- *Людина у фокусі філософії життя та екзистенціалізму.*

- *Проблема смислу життя (за роботою В. Франкла «Людина в пошуках смислу»).*

- *Роль соціального середовища в формуванні особистості.*

- *Гуманістичні цінності та гуманізм.*

- *Роль і значення любові в процесі самореалізації людини (за працею Е. Фромма «Мистецтво любові»).*

- *Проблема ідентичності.*

3. Підготувати есе на тему: «Об'єктивні і суб'єктивні основи конформізму».

Практичне заняття 1. Концепції людини в історії філософії.

Питання / завдання до заняття:

1. Людина в класичній філософії.

2. Людина в етикоцентричній українській філософії.

3. Проблема людини в філософії ХХ сторіччя.

4. Участь у дебатах на тему: «Людина в

12

2

	<p><i>філософії постмодернізму».</i></p> <p>Практичне заняття 2. Самовизначення та самореалізація людини.</p> <p>Питання / завдання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Індивід, індивідуальність та особистість. 2. Проблема смислу та призначення людського існування. 3. Творчість як засіб самореалізації людини. Свобода та творчість. 4. Участь у дебатах на тему: «Свобода і відповідальність». 	
<p>Знати: основні історико-філософські концепції свідомості; сутність та зміст понять свідомість, самосвідомість, мислення, мова, ідеальне.</p> <p>Вміти: аналізувати базові проблеми філософії свідомості.</p>	<p>Тема 5. Філософія свідомості</p> <p>Лекція. Походження і природа свідомості.</p> <p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історико-філософські концепції свідомості. 2. Походження та сутність свідомості. 3. Свідомість, мова і мислення. <p>Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основний: 1 [с. 202-222], 3 [с. 76-115]. Додатковий: 13 [с.328-353], 41 [с.12-27]. Інтернет-ресурси: 48, 49.</i></p> <p>Самостійна робота студентів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Навести визначення понять: свідомість, самосвідомість, мова, мислення, рефлексія, відображення, ідеальне та законспектувати їх у власний словник. 2. Підготувати презентацію у Power Point на одну із запропонованих тем: <ul style="list-style-type: none"> - Німецька класична філософія про універсальну природу свідомості. - Свідомість як предмет філософії, психології та нейрофізіології. - Свідомість і мозок. - Феномен ідеального. - Мова як практична свідомість. - Свідомість та несвідоме (підсвідоме) в філософії психоаналізу та неофрейдизму. 3. Підготувати есе на тему: «Проблема 	<p>2</p> <p>8</p>

	<p><i>емпіризму і раціоналізму</i>".</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>"Відмінність між продуктивною уявою та ірраціональним фантазуванням"</i>. - <i>"Раціональні та ірраціональні способи пізнання"</i>. - <i>"Соціально-економічні основи перетворення пізнання на основну філософську проблему в Новий час"</i>. - <i>"Чому розсудкове пізнання обмежене емпіризмом?"</i>. <p>3. Підготувати есе на одну з тем:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>"Чому, на вашу думку, думки без змісту порожні, а споглядання без понять сліпі?"</i> - <i>"Якою є природа апріорних категорій?"</i> - <i>"Відмінність знання та інформації:"</i> <p>4. Розробити кросворд з теми (до 20 слів).</p> <p>5. Прочитайте та законспекуйте уривок з праці І. Канта "Критика чистого розуму".</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття. Особливості пізнавального процесу.</p> <p style="text-align: center;">Питання / завдання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, структура та взаємозв'язок чуттєвого та раціонального рівнів пізнання 2. Розсудок та розум – два способи пізнання. 3. Істина як процес і мета пізнання. Історична і практична природа істини. 	2
<p style="text-align: center;">Знати: основну проблематику філософії науки і техніки та критично осмислювати її.</p> <p style="text-align: center;">Вміти: застосовувати набуті знання з філософії науки і техніки для аналізу науково-технічного розвитку сьогодення.</p>	<p style="text-align: center;">Тема 7. Філософія науки і техніки Лекція. Філософія науки і техніки як галузь філософського знання.</p> <p style="text-align: center;">План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософське осмислення науки: основні поняття та дефініції. 2. Концепції розвитку науки. 3. Предмет філософії техніки. <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основний: 3 [с. 210-236].</i> <i>Додатковий: 8 [с. 150-220], 16 [с. 115-320], 17 [с. 90-210], 18 [с. 44-60], 27 [с. 35-84], 34 [с. 150-200], 40 [с. 15-84].</i> <i>Інтернет-ресурси: 48, 49.</i></p>	2

	<p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів.</p> <p>1. Навести визначення понять: наука, паранаука, псевдонаука, наукова картина світу, техніка, технології, техносфера, технічна реальність та законспектувати їх у власний словник.</p> <p>2. Підготувати презентацію у <i>Power Point</i> на одну із запропонованих тем:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Методологія науково-дослідницьких програм І. Лакатоса.</i> - <i>Еволюціоністська концепція розвитку наукового знання С. Тулміна.</i> - <i>Вчення В.І. Вернадського про ноосферу.</i> - <i>Концепція зростання наукового знання К. Поппера.</i> - <i>Теорія наукових революцій Т.Куна.</i> - <i>Технофілософська концепція Льюїса Мамфорда: вчення про «мегамашину».</i> - <i>Філософія техніки Х. Хосе Ортега-і-Гассета.</i> - <i>Проблема техніки і технічного мислення у творчості М. Гайдеггера.</i> <p>3. Підготувати есе на тему: «Людина і штучний інтелект: перспективи і небезпеки».</p> <p>4. Скласти порівняльну таблицю «Основні концепції науки та техніки».</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття. Наука і техніка як феномен цивілізації.</p> <p style="text-align: center;">Питання / завдання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Машина та людина. 2. Технократизм, сцієнтизм, політтехнізм як концепції технологічного розвитку суспільства, науки, освіти. 3. Трансформація науки і техніки під впливом четвертої промислової революції. 4. Соціальна роль науки. 	8
<p>Знати: основні філософські концепції</p>	<p>Тема 8. Філософія суспільства Лекція. Суспільство, його сутність та структура.</p> <p>План лекції:</p>	2

	<p><i>та його критика в концепціях локальних цивілізацій</i></p> <p><i>- Цивілізації «Суші» та «Моря» та їхнє протистояння в історії людства (у контексті геополітики).</i></p> <p><i>3. Підготувати есе на тему: «Цивілізації Сходу і Заходу: чи можливий діалог?».</i></p> <p><i>4. Скласти порівняльну таблицю на тему «Революції в історії цивілізаційного прогресу: Неолітична революція. Індустріальна революція. Інформаційна революція. Четверта промислова революція».</i></p> <p>Практичне заняття. Періодизація культурно-цивілізаційного процесу.</p> <p><i>Питання / завдання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Формаційний підхід до періодизації суспільного розвитку (К. Маркс).</i> <i>2. Стадійний та хвильовий підходи до періодизації історії західної цивілізації (Д. Белл, Е. Тоффлер).</i> <i>3. Порівняльний аналіз цивілізаційних підходів (А. Тойнбі, О. Шпенглер, С. Хантінгтон).</i> 	2
<p>Знати: основну проблематику філософії культури та критично осмислювати її.</p> <p>Вміти: характеризувати основні проблеми сучасних культурних трансформацій.</p>	<p>Тема 10. Філософія культури Лекція. Філософія культури як сфера філософського знання.</p> <p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Культура як предмет філософської рефлексії.</i> <i>2. Онтологія культури.</i> <i>3. Історико-філософські концепції культури.</i> <p>Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основний: 1 [с. 367-377], 3 [с. 237-267], 5 [с. 268-302].</i></p> <p><i>Додатковий: 7 с. [45-62], 43 [с. 92-150].</i></p> <p><i>Інтернет-ресурси: 48, 49.</i></p> <p>Самостійна робота студентів.</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Навести визначення понять: культура, контркультура, субкультура, образ, символ, знак, метафора, симулякр та законспектувати</i> 	2

<p>Вміти: застосовувати набуті знання з філософії історії для аналізу соціально- політичних реалій сьогодення.</p>	<p>3. Проблема суб'єкта історичного процесу.</p> <p>Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основний:</i> 1 [с.395-414], 4 [с. 405-420], 5 [с. 238-267]. <i>Додатковий:</i> 6 [с. 129-214], 28 [с. 12-26; 59-95], 30 [с. 417-443], 38 [с. 284-290]. <i>Інтернет-ресурси:</i> 48, 49.</p> <p>Самостійна робота студентів.</p> <p>1. Навести визначення понять: філософія історії, історія, всесвітня історія, прогрес, регрес, історичний час та законспектувати їх у власний словник.</p> <p>2. Підготувати презентацію у <i>Power Point</i> на одну із запропонованих тем:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Проблема свободи історичного вибору та історичної відповідальності. – Мета та сенс історичного розвитку за К. Ясперсом. – «Повстання мас» як проблема історії ХХ ст. (Х. Ортега-І-Гассет). – Поняття видатної особи в історії. Еліти та їх роль в історії. – Жінка як суб'єкт історії: сучасні філософські течії про переосмислення жіночого часу (Г. Маркузе, В. Брайсон та ін.). – Питання про «кінець історії» в новітній філософії історії (Ф. Фукуяма). – Теорія маси і тоталітаризму (Г. Арндт). <p>3. Підготувати есе на тему: «Людина як основа і рушій історії, міра її самореалізованості та мета».</p> <p>4. Скласти порівняльну таблицю «Основні концепції філософії історії».</p> <p>Практичне заняття. Проблема суб'єкта історичного процесу та смисл історії.</p> <p>Питання / завдання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблема спрямованості історичного процесу та поступу в історії. 2. Смисл історії як філософсько- 	<p>6</p>
--	--	----------

2. Підготувати презентацію у Power Point на одну із запропонованих тем:

- Клаус Шваб «4 індустріальна революція та майбутнє людства».

- Даніел Белл «Майбутнє постіндустріальне суспільство: досвід соціального прогнозування»

- Четверта промислова революція і конвергенції нано-, біо-, інфо- и когнитивних технологій (NBIC-конвергенції).

- «Футурошок» та «Третя хвиля» Елвіна Тофлера.

- Новітні футурологічні концепції Мічіо Кайку.

- Ювал Ной Харарі «21 урок для 21 століття».

- Трансгуманізм як сучасна філософська концепція.

- Концепції поширення глобального хаосу Дж. Мірсахаймера і Дж. Розенау.

- Прогнози майбутнього Стівена Гокінга.

- Майбутнє настало: прогнози фантаста Айзека Азімова

- Римський клуб про основні моделі сучасного й майбутнього розвитку людства.

3. Підготувати есе на тему: «Суперечливість трактування майбутнього М. Гайдеггером та Ж.-П. Сартром».

4. Участь у дебатах на тему: «Прогнозування моделі світового розвитку та майбутнього людства».

Практичне заняття. Генеза футурології.

Питання / завдання до заняття:

1. Античні уявлення про «золотий вік».

2. Нариси майбутності крізь призму Середньовіччя – Відродження – Просвітництва.

3. Методологічні положення розуміння майбутності у філософії Нового часу.

4. Німецька класична філософія про розвиток суспільства і людини (І. Кант, Г.В.Ф. Гегель).

5. Основні футурологічні пошуки в кінці

	XIX – початку XXI ст.	
Разом		180
Підсумковий результат		Екзамен

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ*

Основний

1. Данильян О. Г. Філософія: підручник / О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань. 4-е вид., переробл. Х.: Право, 2023. 424 с.
2. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с.
3. Філософія: підручник для студентів і курсантів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації / авт.кол.; за ред. О. В. Рябіної, Л. І. Юрченко. Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2021. 286 с.
4. Фюрст М., Тринкс Ю. Філософія: Підручник. К., Дух і Літера, 2018. 544 с.
5. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи: Навчальний посібник / В.П. Андрущенко, Г.І. Волинка, Н.Г. Мозгова та ін. За ред. Г.І. Волинки. 4-те вид., стереотипне. Київ: Каравела, 2022. 368.

Додатковий

6. Айтов С.Ш. Сучасна філософія історії: історично-антропологічний горизонт: монографія. Дніпро: Ліра, 2018. 368 с.
7. Vaudrillard J. Simulacra and simulations. *Crime and Media*. 2019. P. 69-85.
8. Вайнберг С. Пояснюючи світ. Історія сучасної науки. Науково-популярне видання. Харків. КСД, 2019. 352 с.
9. Вільчинський Ю.М., Северин-Марачковська Л.В., Гаєвська О.Б. Філософія [Електронний ресурс]: навч.посібник. Київ: КНЕУ, 2019. 368 с.
10. Возняк В.С. Діалектика: принцип всезагального зв'язку. Людинознавчі студії. Серія «Філософія»: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2020. №. 40. С. 20-33.
11. Гантінгтон Семюел П. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку. Львів: Кальварія, 2019. 474 с.
12. Голянич М. «Футурологія. Філософія майбуття». Монографія. Івано-Франківськ: Вид-во «Лілея-НВ», 2017. 540 с.
13. Губерський Л. Філософія. Базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів. К., Фоліо, 2018. 622 с.
14. Дзьобань О.П. Філософія науки: підручник. Київ; Одеса : Фенікс, 2024. 512 с.
15. Історія європейської цивілізації. Епоха Відродження. Історія. Філософія. Наука і техніка (за ред. Умберто Еко). К., Фоліо, 2020. 524 с.
16. Кайку М. Візії: Як наука змінить ХХІ сторіччя / Visions: How Science Will Revolutionize the 21st Century. Львів: Літопис, 2017. 544 с.
17. Кайку М. Майбутнє розуму / The Future of the Mind. Львів: Літопис, 2017. 408 с.
18. Kaku Michio. The Future of Humanity. Penguin Books, 2018. 339 p.
19. Кант І. Критика сили судження. Темпора, 2022. 702 с.

* Курсив – визначено джерела і літературу, наявні в бібліотеці ДТЕУ

20. Латигіна Н. А., Гусєва Н. Ю., Ліпін М. В. *Політичні режими: навч. посіб.* Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 232 с.
21. Лисий В.П., Костенко В.Г. Мислити та мислення: їх збіг і його відсутність. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії.* 2021. Вип.35. С. 64-76.
22. Лісовський П.М. Філософія фундаментальних знань: війна у мирі та мир у війні: навчальний посібник. Київ : Ліра-К, 2023. 369 с.
23. Лозовий В., Требін М., Горлач М., Жиленкова І., Головченко Г., Кремень І., Ніколаєнко С. *Основи філософських знань. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство.* К., Центр навчальної літератури, 2020. 1028 с.
24. Максюта М.Г. Філософія науки: гуманітарно-педагогічний синтез: монографія. Херсон: ОЛДІ-плюс, 2020. 298 с.
25. Морозова Л.П. Філософія: навч. посібник. Вінниця : Нілан, 2017. 371 с.
26. Починок І.Б. Феноменологічна філософія: навч. посіб. Чернівці : Рута, Ч. 1. 2018. 375 с.
27. Назар П.С. Філософія людини та особистості: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. Київ : Сталь, 2018. 577 с.
28. Найчук А.В., Ганаба С.О. Філософія історії: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2020. 243 с.
29. Петрушенко В. *Гносеологія та епістемологія: Навчальний посібник. Львів: «Новий Світ – 2000», 2020. 209 с.*
30. Петрушенко В. Філософія: вступ до курсу, історія світової та української філософії, фундаментальні проблеми сучасної філософії: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 594 с.
31. Платон. Діалоги: Вид-во Фоліо, 2022. 352 с.
32. Платон. Бенкет /пер. з давньогрец. і комент. Уляна Головач; вступ. ст. Джованні Реале; наук. ред. Р. Паранько. Львів : Вид-во Укр. католиц. ун-ту, 2018. 213 с.
33. Причепій Є.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. Філософія: посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Видавничий центр “Академія”, 2017. 657 с.
34. Ратніков В.С. *Основи філософії науки і філософії техніки. Навчальний посібник.* Вінниця: ВНТУ, 2018. 291 с.
35. Сливка С.С. Філософія права у схемах, таблицях і поняттях: навч. посібник. Львів : Растр-7, 2020. 175 с.
36. Тоффлер Е. Шок майбутнього. *Загальна соціологія: Хрестоматія.* Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. С.281-303.
37. Філософія науки: підручник /за ред. І.С. Добронравової, Київський університет, 2018. 255 с.
38. Філософія навч. посіб. / О.П. Тімченко та ін. Львів : Вид-во ЛТЕУ, 2022. – 255 с.
39. Філософія: підручник / Людмила Рижак. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 648 с.
40. Francis Fukuyama. *Our posthuman future: consequences of the biotechnology revolution.* 1st ed. New York: Farrar, Straus and Giroux, 2018. 256 p.
41. Хоружий Г.Ф., Боровська Л.О., Кулагін Ю.І., Ліпін М.В. Самоідентифікація особистості: філософський аналіз. Монографія. Київ: КНТЕУ. 2018. 192 с.

42. Штанько В.І. Філософія: навч. посібник. Харків : ХНУРЕ, 2021. 294 с.
43. Шабанова Ю. О. Філософія культури: підручник. Дніпр: ЛІРА, 2019. 240 с.
44. Шенетяк О., Шенетяк О. Філософія: Підручник. Львів: Місіонер, 2020. 784 с.
45. Шинкаренко О.В, Нападиста В.Г., Рогожа М.М. Професійна та корпоративна етика. Навчальний посібник. К., КНУ ім. Т.Г. Шевченка, 2019. 390 с.
46. Шарко О.В. Філософія. Практикум: навч. посібник. Київ : Вид-во КиМУ, 2024. 175 с.
47. Ювал Ной Харарі. Людина розумна. Історія людства від минулого до майбутнього. Х.: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 544 с.

Інтернет-ресурси

48. Інститут філософії імені Г.С. Сковороди НАН України. URL: <https://filosof.com.ua/> (дата звернення 01.05.2024).
49. Стенфордська енциклопедія філософії. URL: <https://plato.stanford.edu/> (дата звернення 01.05.2024).
50. Возняк В., Хазін В. Розуміння природи поняття в діалектиці: філософсько-освітній вимір. URL: <http://ir.dspu.edu.ua/jspui/handle/123456789/1200> (дата звернення 01.05.2024).
51. Jameson F. Valences of the Dialectic. URL: http://xenopraxis.net/readings/jameson_valences.pdf (дата звернення 01.05.2024).
52. Журнал «Філософія права і загальна теорія права». URL: <http://phtl.nlu.edu.ua/> (дата звернення 01.05.2024).
53. Малахов В. Етика. Курс лекцій. URL: https://lib.oa.edu.ua/files/funds/vudavnutstvo/Etyka_Malakhov.pdf (дата звернення 01.05.2024).
54. Merleau-Ponty M. Adventures of the Dialectic. Tr. by Joseph Bien. URL: https://monoskop.org/images/7/79/Merleau_Ponty_Maurice_Adventures_of_the_Dialectic_1973.pdf (дата звернення 01.05.2024).
55. Popper K.R. What is Dialectic? URL: <https://mercaba.org/SANLUIS/Filosofia/autores/Contemporánea/Popper/What%20is%20dialectic.pdf> (дата звернення 01.05.2024).
56. Морозов А.Ю. Зло: метафізичні і богословські виміри: Монографія. [з передмовою Надзвичайного і Повноважного посла України у Ватикані – академіка Хоружого Г.Ф.]. URL: <https://knote.edu.ua/file/MjIxBw==/c1d7512fcb60d487744e7696a959ae4a.pdf> (дата звернення 01.05.2024).